

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
The Development of Learning Resources to Support Learning Management Active Learning
at Phonphai School Under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2

ชนเดช การุญ¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์² ดร.ชรินดา พิมพ์บุตร³
Thanadate Karun¹ Prof. Dr.Ploenpit Thummarat² Dr.Charinda Pimpaboot³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ 3) ติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยนำหลักการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยการประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการ 2 วนรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยประกอบด้วย กลุ่มผู้วิจัย จำนวน 9 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 69 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสังเกต และแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละความก้าวหน้า สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่เนื้อหาเสนอแบบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า 1) สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ Active Learning ขาดการจัดดูแลเอาใจใส่ ขาดสื่ออุปกรณ์ สภาพห้องเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ไม่สะอาด แสงสว่างไม่พอ วัสดุครุภัณฑ์ในห้องชำรุด ป้ายนิเทศไม่เป็นปัจจุบัน 2) ปัญหาการจัดแหล่งเรียนรู้ ขาดการบริหารจัดการที่ดี ทั้งด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ ครูไม่มีเวลาดูแลรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ เน้นสอนแต่ในห้องเรียน เน้นการเรียนแบบท่องจำ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องการจัดแหล่งเรียนรู้ สภาพไม่สะอาด ไม่น่าใช้บริการ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งเรียนรู้ ขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบ การนิเทศติดตามไม่สม่ำเสมอ จึงไม่เกิดความต่อเนื่องของการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

³รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

³Vice Director of Sakon Nakhon Primary Educational Service Office 1

ผู้ติดต่อ, อีเมล: ชนเดช การุญ, thanadatekarun@gmail.com

รับเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566 แก้ไข 22 มิถุนายน 2566 ตอรับ 24 มิถุนายน 2566

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ จากการร่วมประชุมของผู้ร่วมวิจัยมีมติให้พัฒนา ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การศึกษาดูงาน 3) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ 5) การนิเทศภายใน

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ผู้ร่วมวิจัยได้รับเทคนิควิธีการจัดการกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้โดยผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบส่งผลให้ครูที่ร่วมศึกษาดูงานเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะพัฒนางาน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจการศึกษาดูงานในระดับมาก การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เนื่องจากผู้ร่วมวิจัยมีความรู้และทักษะด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้ความร่วมมือในการพัฒนา มุ่งมั่นในการทำงานมีความกระตือรือร้น ทำให้มีพฤติกรรมพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความพึงพอใจของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกแหล่งเรียนรู้ได้ผลการประเมินการพัฒนาในระดับ มากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สนามเด็กเล่น BBL ห้องเรียน ห้องสมุด สนามกีฬา สวนพืชสมุนไพร และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the conditions and problems of learning resource management to support active learning management at Ban Phon Phai School; under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2 2) to study the guidelines for developing learning resources to support active learning management and 3) to follow up on the development of learning resources to support active learning management by Apply action research principles to carry out 2 cycles consisting of 4 steps: planning (Planning), action (Action), observation. (Observation) and reflection (Reflection) as a tool for development work. research results will be able to develop the school's learning resources for the better the target group of the research consists of the research group consisted of 9 people and the informant group consisted of 69 people. The tools used were interview forms, observation forms and questionnaires, and descriptive data were analyzed to analyze percentage, mean, standard deviation. progress percentage for qualitative data used in Content analysis and categorization of essay presentations.

The findings of this study were as follows:

1. Conditions and problems of learning resources management to support active learning at Ban Phon Phai School. Under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2, it was found that 1) the condition of the arrangement of learning resources Not conducive to learning management Active learning Lack of care Lack of device media Classroom conditions or learning resources are not clean. not enough light the materials in the room are damaged. The information board is out of date. 2) Problems in arranging learning resources. Lack of good management both in terms of personnel and in terms of budget Teachers do not have time to take full responsibility for learning resources. Focus on teaching only in the classroom. Emphasis on rote learning Lack of knowledgeable personnel in the arrangement of learning resources, the condition is not clean, not suitable for using the service. Lack of budget to improve the learning center Lack of systematic management Irregular supervision Therefore, there is no continuity of the arrangement of learning resources in the school.

2. Guidelines for the development of learning resources to support active learning management at Ban Phon Phai School From the participants' meetings, it was resolved to develop as follows: 1) Workshop 2) Study visit 3) Learning resource development 4) Active learning management development by using learning resources 5) Learning internal supervision.

3. The results of the development of learning resources to support active learning management at Ban Phon Phai School found that the research participants have techniques and methods for organizing activities to promote learning management by using learning resources by workshop. The research participants were satisfied with the workshop at a high level The group of research participants were satisfied with the study visit at a high level The development of learning resources to support active learning management because the research participants had knowledge and skills in developing learning resources, how to makes development cooperation committed to work with enthusiasm. The development behavior was at the highest level Students were satisfied with the development of learning resources at the highest level All learning resources as at a high level and the assessment results of the development of learning resources. Overall, they were at the highest level All learning centers received the highest level of development evaluation, in descending order, namely BBL playgrounds, classrooms, libraries, sports fields, herb gardens. and computer lab.

Keywords: The Development Resources Management, Learning Management Active learning

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษาเพราะจะทำให้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่นำไปเรียน ไปเล่นและไปทำงานนำมาซึ่งความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน ต้องกำหนดให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของสังคม ซึ่งตลอดในระยะที่อยู่ในโรงเรียนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน รวมทั้งอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอน สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของโลกผันแปรไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อพัฒนาประเทศไทยในทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, หน้า 1)

การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากการเรียนรู้แบบ Active learning เป็นกระบวนการของการแสวงหาความรู้หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนได้เลือกศึกษา ค้นคว้าตามความสนใจของผู้เรียนหรือเพื่อนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผนงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 1 – 2) การจัดการเรียนรู้ตามแบบ Active Learning นั้นจะต้องสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553, หน้า 12 อ้างถึงใน วีรยุทธ พลาลัยเล็ก, 2563, หน้า 41)

ดังนั้น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ไม่ได้ต้องเสริมยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมิติเพื่อสอดคล้องกับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่จะต้องช่วยกัน ปรับปรุงพัฒนา ส่งเสริมให้ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านการปฏิบัติจริงใช้ในสภาพแวดล้อมจริง (นงศ์ศรี
ราชมณี, 2553, หน้า 3 อ้างถึงใน อุดมศักดิ์ บุตรอินทร์, 2561, หน้า 3)

โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาด
โรงเรียนบ้านโพนไผ่ โรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร
ให้สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านวิชาการได้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควบคู่กับการ
พัฒนา ผู้เรียนในทุกมิติ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโพนไผ่ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
สนามเด็กเล่น BBL สนามกีฬา และสวนพืชสมุนไพร ซึ่งแต่ละวิชาจะมีครูผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีบางส่วนที่ยังต้องเพิ่มเติมในการ
บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จึงอยากให้ห้องเรียนได้ต่อยอดกิจกรรมจัดการเรียนการสอน จาก
ประชุมครูเรื่องแผนดำเนินงานประมาณคณะครูได้เห็นร่วมกันจัดสรรงบประมาณการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และอาคารสถานที่
เพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในโรงเรียน และให้เอื้อต่อการ
จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ซึ่งจะเกิดผลดีและได้พัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ (โรงเรียนบ้านโพนไผ่,
2565, หน้า 1 – 5)

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยใช้หลักการวิจัยเชิง
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยการประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Kemmis and
McTaggart, 1988, p. 11, อ้างถึงใน งามอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301 – 303) ประกอบไปด้วย การวางแผน (Planning)
การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นเครื่องมือในการพัฒนา
ปฏิบัติงาน ผลจากการศึกษา จะสามารถพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนให้ดีขึ้น ส่งผลให้เกิด
บรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียน ได้รับความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งผลให้มี จิตสำนึกที่ดี
ต่อการดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ที่อยู่อาศัยตนเอง ชุมชนและสังคมต่อไป จึงมีความสนใจศึกษาวิจัยในครั้งนี้

คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร
3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. กลุ่มผู้วิจัย จำนวน 9 คน ดังนี้ ผู้วิจัย จำนวน 1 คน ครูประจำชั้น อนุบาล 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน ครูธุรการ จำนวน 1 คน และ นักการภารโรง จำนวน 1 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 69 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 10 คนรวม 40 คน เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่มีวุฒิภาวะพอที่จะร่วมกิจกรรมได้ ตัวแทนชุมชนคัดเลือกจากบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน
3. วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการแหล่งเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จำนวน 1 คน
4. ผู้นิเทศ จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 4 ประเภท ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ใช้สำหรับ สัมภาษณ์สภาพและปัญหาในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
2. แบบบันทึก มีจำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบบันทึกการประชุมครู ฉบับที่ 2 แบบบันทึกการนิเทศภายใน
3. แบบสังเกต มีจำนวน 1 ฉบับ ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมผู้ร่วมวิจัยในระหว่างการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
4. แบบสอบถาม มีจำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบประเมินการศึกษาดูงาน ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ฉบับที่ 4 แบบประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ฉบับที่ 5 แบบประเมินแบบประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้ Active learning

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษารวบรวมข้อมูล ก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการพัฒนาและหลังการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988, p. 11 อ้างถึงใน งามอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301 – 303) ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์สภาพและปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในโรงเรียนบ้านโพธิ์ใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning
2. ขั้นการปฏิบัติการ (Action) มีแนวทางในการพัฒนา 5 แนวทาง ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ และการนิเทศภายใน
3. ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามในแต่ละแนวทางพัฒนา โดยใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้น
4. ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) สะท้อนผลตามแต่ละแนวทางในการพัฒนา และสอบถามความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพื้นฐาน มีดังนี้ 1. ร้อยละ (Percentage) 2. ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) 4. ร้อยละความก้าวหน้า

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโพธิ์ใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

1.1 สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโพนไผ่ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ สนามเด็กเล่น BBL สนามกีฬา และสวนพืชสมุนไพร มีการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ Active Learning แต่ยังไม่เกิดประสิทธิภาพ ขาดการดูแลเอาใจใส่ขาดสื่ออุปกรณ์ สภาพห้องเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ไม่สะอาด แสงไม่พอวิสัยทัศน์ในห้องชำรุด ป้ายนิเทศไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งแต่ละวิชาจะมีครูผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีบางส่วนที่ยังต้องเพิ่มเติมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เพื่อการจัดการเรียนรู้

1.2 ปัญหาการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโพนไผ่ คือ ขาดการบริหารจัดการที่ดี ทั้งด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ รวมถึงการระดมทุนทรัพยากรทางการศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วน ครูไม่มีเวลาดูแลรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ ขาดการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อกระตุ้นนักเรียนเข้าไปใช้แหล่งเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องครูยึดติดกับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม คือ เน้นสอนแต่ในห้องเรียน เน้นการเรียนแบบท่องจำ ขาดบุคลากรที่รู้ในเรื่องการจัดแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ จากการร่วมประชุมของผู้ร่วมวิจัยมีมติให้พัฒนา ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งวิทยากร 1 ท่าน เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ได้บรรยาย ทำให้ผู้เข้ารับการประชุมได้รับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมากกว่าการสอนในห้องเรียนอย่างเดียว

2.2 การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนบ้านกลาง “ผดุงราษฎร์วิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โรงเรียนมีบริการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ดีและเป็นระบบ นักเรียนมีระเบียบวินัย เด็กมีคุณภาพจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี และมีผลงานทางวิชาการ ส่งผลให้ครูที่ร่วมศึกษาดูงานเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะพัฒนางาน

2.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้ง 6 แหล่ง คือ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และสนามเด็กเล่น BBL สนามกีฬา สวนพืชสมุนไพร

2.4 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ โดยผู้วิจัยและครูในโรงเรียน ทำการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ Active Learning เพื่อเตรียมการสอนอย่างมีระบบมีการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดจุดประสงค์ และกำหนดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ Active Learning เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดสื่อและใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้

2.5 การนิเทศภายในซึ่งการนิเทศภายในมี ทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นิเทศก์ โดยใช้การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นการพัฒนาแบบกัลยาณมิตร คือ ร่วมกันรับผิดชอบและหาแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

3. การติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ผู้ร่วมวิจัยได้รับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้โดยผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.44) การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนบ้านกลาง “ผดุงราษฎร์วิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โรงเรียนมีบริการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ดีและเป็นระบบ ส่งผลให้ครูที่ร่วมศึกษาดูงานเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะพัฒนางาน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจการศึกษาดูงานในระดับมาก (\bar{X} = 4.49) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เนื่องจากผู้ร่วมวิจัยมีความรู้และทักษะด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้ความร่วมมือในการพัฒนา มุ่งมั่นในการทำงานมีความกระตือรือร้น โดยภาพรวมหลังการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ผู้ร่วมวิจัย

มีพฤติกรรมการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.58) นักเรียนมีความพึงพอใจของในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.71) ส่วนผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.17) และผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยกลุ่มผู้วิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.62) โดยทุกแหล่งเรียนรู้ได้ผลการประเมินในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ สนามเด็กเล่น BBL ห้องเรียน ห้องสมุด สนามกีฬา สวนพืชสมุนไพร และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ พบว่า

1.1 สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ สรุปรจากการสัมภาษณ์ พบว่า สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโพนไผ่ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ สนามเด็กเล่น BBL สนามกีฬา และสวนพืชสมุนไพร มีการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ Active Learning แต่ยังไม่เกิดประสิทธิภาพ ขาดการดูแลเอาใจใส่ขาดสื่ออุปกรณ์ สภาพห้องเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ไม่สะอาด แสงสว่างไม่เพียงพอ วัสดุครุภัณฑ์ในห้องชำรุด

1.2 ปัญหาการจัดแหล่งเรียนรู้ สรุปรจากการสัมภาษณ์ พบว่า ขาดการบริหารจัดการที่ดี ทั้งด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ รวมถึงการระดมทุนทรัพยากรทางการศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วน ครูไม่มีเวลาดูแลรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูยึดติดกับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ขาดบุคลากรที่รู้ในเรื่องการจัดแหล่งเรียนรู้ ขาดสภาพไม่สะอาด ไม่น่าใช้บริการในแหล่งเรียนรู้บางประเภทหตุชำรุด ขาดงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งเรียนรู้จึงต้องใช้การระดมทรัพยากรทางการศึกษา การนิเทศติดตามเป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ จึงไม่เกิดความต่อเนื่องของการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครองสิทธิ์ บุตรสุวรรณ (2561, หน้า 158 - 170) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านท่าหนองพันหวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ได้แก่ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องพยาบาล และแหล่งเรียนรู้การเกษตรเป็นต้น การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ยังไม่เหมาะสม ขาดการดูแลเอาใจ

2 แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยรวมประชุมปรึกษามี ดังนี้

2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหาในการให้ความรู้แก่ผู้ร่วมวิจัย ดังนี้ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และดำเนินดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งวิทยากรที่มาถ่ายทอดความรู้ล้วนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญโดยเฉพาะ นอกจากจะได้ความรู้ด้านทฤษฎีแล้วยังให้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจในการรับการบรรยาย เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ Active Learning มีการร่วม อภิปราย พูดคุยซักถามวิทยากรระหว่างประชุม ทำให้มีความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังได้ทราบแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่จะดำเนินการพัฒนาทั้ง 6 แหล่ง ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ประภาภรณ์ มีพรหม (2559, หน้า 133 - 139) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จากการประชุมวางแผนของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ที่ประชุมมีมติให้กำหนดแนวทางแนวทางการ ด้วยแนวทางดังนี้ 1) การศึกษาดูงานนอกสถานศึกษาโรงเรียนตัวอย่าง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) การนิเทศภายใน

2.2 การศึกษาดูงาน ทำให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดแรงบันดาลใจ มีความกระตือรือร้น แล้วย่นำสิ่งที่พบเห็นจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการพัฒนางานด้านแหล่งเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมาย

กิจกรรมในวงรอบที่หนึ่ง การศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดความคิดใหม่และก่อให้เกิดแรงกระตุ้นเนื่องจากได้เห็นผลและเห็นความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อุดมศักดิ์ บุตรอินทร์ (2561, หน้า 156 – 161) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วยการศึกษาดูงาน

2.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทั้ง 6 คือ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และสนามเด็กเล่น BBL สนามกีฬา สวนพืชสมุนไพรแหล่งเรียนรู้มีผลการดำเนินการพัฒนาพบว่า การพัฒนาการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดีขึ้นและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร เครื่องกันต์ (2563, หน้า 74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน ชุมชนบ้านเจียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่าหลังการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่าแหล่งเรียนรู้ทุกแหล่งเรียนรู้มีการพัฒนาขึ้น ซึ่งได้เปรียบเทียบความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว ระหว่างวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ในภาพรวม มีการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 21.80

2.4 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ โดยผู้วิจัยและครูในโรงเรียนทำการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ Active learning เพื่อเตรียมการสอนอย่างมีระบบมีการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ Active Learning เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดสื่อและใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ พระสกละสิน ไสสะหวัน (2563, หน้า 78 – 88) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนมัธยมสงฆ์ตอนปลาย วัดไชยะพุทธาราม หนองนาคำหนองพวนวิหานแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย วงรอบที่ 1 ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน วงรอบที่ 2 ใช้การนิเทศแบบสอนงาน 3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ตอนปลาย วัดไชยะพุทธาราม พบว่า 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพิ่มมากขึ้น หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยมีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.5 การนิเทศภายใน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการทำการนิเทศภายในโดยใช้การนิเทศแบบให้คำชี้แนะทั้งระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนาแหล่งเรียนรู้พบว่า ผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนมีการพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสังเกตจากพฤติกรรมการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การนิเทศภายในจึงถือเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับ พันธุ์ศักดิ์ เนื่อง ณ สุวรรณ (2559, หน้า 17) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในว่า กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาโดยใช้ความพยายามทุกอย่างเพื่อดำเนินงานหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

3. การติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยใช้แนวทาง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาดูงาน พบว่า หลังการศึกษาดูงานผู้ร่วมวิจัย เกิดแรงบันดาลใจกระตือรือร้นในการทำงาน นำแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มาปรับใช้ในการพัฒนาได้ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีทักษะการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน Active Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากแบบประเมินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีระดับความพึงพอใจ

ในการศึกษาคูณโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการร่วมประชุมครูและผู้เกี่ยวข้อง ตามแผนปฏิบัติการโรงเรียน ทำการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ สนามเด็กเล่น BBL สนามกีฬา สวนพืชสมุนไพร พุทธกิจกรรมการพัฒนา ระหว่างการพัฒนาพบว่า โดยรวมการพัฒนา อยู่ในระดับมาก หลังการพัฒนาพบว่า โดยรวมการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด และเปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนา ของผู้ร่วมวิจัย ระหว่างการพัฒนากับหลังการพัฒนา ในภาพรวม มีร้อยละความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 16.11 แล้วประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ทั้ง 6 แหล่งเรียนรู้ หลังพัฒนาในวงรอบที่ 1 ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.55) เมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สนามเด็กเล่น BBL ระดับความ พึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด ห้องเรียน ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด ห้องสมุด มีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับ มากที่สุด ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก สนามกีฬา มีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก และสวนพืชสมุนไพร ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก และแบบประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัย และเมื่อพิจารณาแหล่งเรียนรู้เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ สนามเด็กเล่น BBL โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด ห้องสมุด โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด ห้องเรียน โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก สนามกีฬา โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก สวนพืชสมุนไพร โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก เมื่อได้ พิจารณา จากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้บริการ กับแบบประเมินผลการพัฒนาและบริหารแหล่งเรียนรู้ ของผู้ร่วมวิจัย ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้ 3 ลำดับ ที่มีระดับความพึงพอใจน้อยเหมือนกัน ผู้ร่วมวิจัยร่วมประชุมมีมติให้พัฒนาและ บริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ในวงรอบที่ 2 จำนวน 3 แหล่งเรียนรู้ คือ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ สนามกีฬา และสวนพืช สมุนไพร โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการพัฒนา และในที่สุดภายใน ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า ผลการ เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเมินระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว ระหว่างวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 โดยรวมค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.36 ภาพรวมการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 7.24 และเมื่อ เรียงลำดับผลการพัฒนาจากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับที่หนึ่ง ได้แก่ สวนพืชสมุนไพร การพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 8.13 ลำดับที่สอง สนามกีฬา การพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 8.00 ลำดับที่สาม ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีการพัฒนาคิดเป็น ร้อยละ 5.38 และผลการเปรียบเทียบแบบประเมินผลการพัฒนาของผู้ร่วมวิจัย ระหว่างวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 โดยรวมค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.36 ภาพรวมการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 7.27. และเมื่อเรียงลำดับผลการพัฒนาจากมาก ไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่หนึ่ง ได้แก่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 9.09 ลำดับที่สอง สวนพืชสมุนไพร การพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 8.04 ลำดับที่สาม สนามกีฬา มีการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 5.56

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนควรให้ความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสนับสนุน การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
- 1.2 ครูผู้สอนควรใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพิ่มมากขึ้น
- 1.3 การนิเทศภายในของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 1.4 ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน
- 1.5 ครูหรือผู้ที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ควรให้ความรู้แก่นักเรียน และปลูกฝังค่านิยมในการรักษาแหล่งเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เฉพาะด้าน เช่น การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 โรงเรียนควรจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง หรือวิจัยรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเกิดความต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ครองสิทธิ์ บุตรสุวรรณ. (2561). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านหนองพันทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประภาภรณ์ มีพรหม. (2559). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประยูร เครื่องกันต์. (2563). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนชุมชน บ้านเจียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 17(2), 74 – 85.
- ฝ่ายวิชาการ, โรงเรียนบ้านโพนไผ่. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี 2565 โรงเรียนบ้านโพนไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. สกลนคร: ผู้ดัดสำเนา.
- พันธ์ศักดิ์ เนื่อง ณ สุวรรณ. (2559). สภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วีรยุทธ พลายเล็ก. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะ และกระบวนการและจิตคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). แหล่งเรียนรู้ยุคปฏิรูปการศึกษา. Online Available: http://www.thaiwisdom.org/p_learn/pon_/index_pon.htm. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2565.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดมศักดิ์ บุตรอินทร์. (2561). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.